

פרשת שמות

ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור... (ד, כ)

בעירובין (דף כא: כב.) אמרו: "קווצותיו תלתלים", מלמד שיש לדרוש על כל קוץ תילי תילים של הלכות. "שחורות כעורב" במי אתה מוצאן (מי זוכה להן), מי שמשים עצמו אכזרי על בניו ובני ביתו כעורב. כי הא דרב אדא בר מתנא הוה קאזיל לבי רב, אמרה ליה דביתהו ינוקי דידך מאי אעביד להו, (שאלה אשתו מה אתן לילדיך לאכול) וכו'. נמצא שלפעמים למען התורה צריך "ויתור" על עוה"ז, ואפילו קצת כאכזריות על אשתו ובניו, כלומר לא להפסיד תורה, בגלל ענייני עוה"ז. ועפי"ז יש לפרש מ"ש בעירובין (דף נד.) "אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו, ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו". ופירש'י שאינו נלאה מלחזור על תלמודו וללמד לאחרים. אך יש עוד לפרש כאמור שעומד איתן כאבן ולא מתרגש מפני הפרנסה ודאגה, והכל למען התורה.

ובאבות (פ"ו מ"ד) שנינו: כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה "ועל הארץ תישן" "וחיי צער תחיה" ובתורה אתה עמל. ואם אתה עושה כן, אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב. הרי לימדונו חז"ל שכדאי וטוב הן לעוה"ז והן לעוה"ב לעמול בתורה לוותר על הכל, לסבול עניות וחיי צער, הן של עצמו הן של אשתו ובניו, ולנהוג כביכול כאכזרי קצת, והעיקר שיהיה עיקר, והטפל טפל. וכמה צר לשמוע ולראות, שיש שחלילה משליכים אחרי גוום קבלת עול זה, ואינם עוסקים בתורה. ועיקר מטרתם איך להיות "מסודרים" בעוה"ז, ותכלית אחת להם ומטרה אחת: "להתבסס" בהשגת טוב עולם הזה, ולא איכפת להם כלל מעוה"ב, ושוכחים זאת לגמרי, ואין מעלין על דל שפתם מיקר עולם התורה.

אמנם האנשי עלייה אשר זוכים, משפילים ומהבילים ענייני עוה"ז, ונותנים זכות קדימה ועדיפות לתורה, על פני כל החומריות והגשמיות. ואשריהן הנשים שמסייעות לבעליהן ומעודדות אותם לכלל האמור. כי על ידי זה הבעל מקבל משנה תוקף להתחזק ולהתגבר על הכל.

וזה הרמז שנאמר בפסוק: ויקח משה - הוא רמז אל בן התורה. את אשתו ואת בניו - כל ענייני אשתו ועוה"ז. וירכיבם על החמור - פירושו מגביהם מעל גבי החומריות והגשמיות ולא תחת החומר והגשם. וישב ארצה מצרים - כמ"ש ועל "הארץ" תישן וחיי "צער" תחיה. ויקח משה את מטה האלקים בידו - לוקח אותו בן עלייה. את עבודת האלקים, 'בידו' בגאון ובגאווה.

ה' יזכנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי תורתו באהבה ובשמחה ונחת, אכי"ר.

מקור: הרב אלעזר רז שליט